

MEMORIA GENERALULUI DAVID PRAPORGESCU PE MELEAGURI VÂLCENE

Preot drd. Constantin MĂNESCU¹

Există oameni care prin forța spiritului lor, prin măreția faptelor și prin dragostea față de patrie și de neam transformă clipa în veșnicie, anulând curgerea timpului. Aceștia nu pot fi uitați niciodată, pentru

că ei intră în memoria colectivă, rămânând pilde de eroism, de jertfelnicie, de dăruire pentru ideal și numele lor rămâne înscris cu litere de aur în cartea neamului și a poporului român. Această carte are filele scrise cu sângele tuturor eroilor care și-au dat viața pentru libertatea și demnitatea noastră.

Unul dintre acești bravi fii ai neamului nostru, însuflețit de un înalt patriotism, este generalul David Praporgescu, cunoscut mai ales ca „eroul de la Coți”, fiind primul general român căzut în linia întâi în campania din 1916. Acesta a văzut lumina zilei într-o familie de țărani din Turnu Măgurele, la 10 decembrie 1865, fiind cel de-al doilea copil al părinților Pascu și Maria Praporgescu, familie „vestită din vremuri străvechi pentru vitejia sa”². Un străbunic de-al lui David, pe nume Costea, fusese praporgic, adică purtător de steag (prapor) în oastea lui Preda Buzescu. El a luptat cu o deosebită semeție, păstrând și acoperind de glorie drapelul pe care însuși domnitorul țării i-l încredințase. De atunci, locuitorii din Turnu Măgurele i-au zis Costea Praporgicu. Urmașii lui au moștenit de la el atât numele, cât și hotărârea de a fi gata ori-când să lupte cu vitejie pentru apărarea patriei străbune. Mai târziu, fiii lui Pascu Praporgicu au luat numele de Praporgescu.

După ce David Praporgescu a urmat școala primară, părinții săi l-au înscris la gimnaziul din orașul natal, dovedind de la început a fi un elev înzestrat și silitor și fiind premiat în toate clasele. Taxele școlare fiind foarte mari, dintre copiii lui Pascu, David a fost singurul care a putut urma și alte școli în afară de cea primară. Elev sânguincios, cu reale aptitudini pentru învățătură, el este remarcat de profesorii gimnaziului din Turnu Măgurele și trimis, atunci când urma să înceapă clasa a III-a, ca bursier al județului Teleorman la „Școala normală pentru învățătura poporului român” din București, pentru a deveni învățător. După absolvirea școlii, a fost numit învățător cu titlul provizoriu la școala din comuna Lița, județul Teleorman³.

Dar se pare că menirea sa era alta. Văzând pe tatăl său că a participat la Războiul de Independență, în sufletul tânărului David s-a aprins dorința fierbinte de a vedea țara liberă de dominație străină. La îndemnul unui văr primar de-al său, Constantin Praporgescu, David hotărăște să îmbrățișeze cariera militară. În 1885 se înrolează ca soldat voluntar în Regimentul 11 Călărași din Botoșani. Singur și neajutat de nimeni, fără avere, fără nume, fără rubedenii sus-puse, numai prin forța caracterului său, prin dârza lui voință, prin inteligența și puterea sa de asimilare, a reușit, pornind de la coarnele plugului, să-și îndeplinească datoria ostășească, cucerind de la simplul soldat grad după grad,

CULTUL EROILOR LA ROMÂNI

distincție după distincție. În 1888, pe când avea gradul de sergent, a obținut aprobarea de a se prezenta direct la examenul de absolvire la Școala Militară de Ofițeri de Cavalerie, în urma căruia s-a clasificat pe primul loc, într-o promoție de 100 de cursanți, fiind avansat la gradul de sublocotenent în arma cavaleriei, la 1 octombrie 1888⁴.

Animat de dorința de a-și îmbogăți cunoștințele, David Praporgescu, dovedind o mare putere de muncă și o rară tenacitate, continuă să se pregătească neîncetat. În anii 1889-1890 urmează cursurile Școlii Speciale de Cavalerie din București, pe care a absolvit-o tot ca șef de promoție. În 1894 este trimis la perfecționare la Școala de Echitație de la Samur (Franța), după care continuă cu un stagiul de pregătire de un an la Regimentul 5 Dragoni din Compiègne.

Reîntors în țară, se prezintă la examenul de admitere la Școala Superioară de Război și urmează, timp de doi ani, cursurile celei mai înalte instituții de învățământ militar din țara noastră. Între 1902-1903, a fost trimis din nou peste hotare, pentru un stagiul de pregătire în armata austro-ungară.

În noaptea de 14/27 spre 15/28 august 1916, în urma declarației de război remise împăratului Austro-Ungariei de Edgar Mavrocordat, ministrul României la Viena, armata română trece Carpații în Transilvania prin 17 puncte, începând operațiile militare împotriva Austro-Ungariei. Dar din cauza turnurii nefavorabile a evenimentelor de pe frontul dobrogean, ofensiva română s-a transformat în scurt timp în defensivă. La 7/20 septembrie 1916, este semnalată la Jina prezența Corpului alpin bavarez, o unitate specializată din armata germană, antrenată pentru ducerea luptelor în teren muntos. Acești vânători alpini s-au infiltrat prin defileul Oltului, înaintând vertiginos spre podul Căinenilor. Aici, la Căineni, ei au surprins o patrulă de șapte grăniceri, care au căzut până la unul în lupta cu năvălitorii. Acești bravi grăniceri, după ce au căzut cu arma în mână, au fost expuși de germani în primăria din Căineni, așezați teanc, unul peste altul⁵. Elementele grănicerești rămase în zonă au alertat pe prefectul județului Vâlcea, Otetelișanu, de prezența trupelor germane pe Valea Voinășița. Acesta, când a atras atenția comandamentului despre înaintarea Corpului Alpin, n-a fost luat în seamă, fiind amenințat cu darea în judecată pentru provocare de panică.

Spre zorii zilei de 13/26 septembrie 1916, artileria inamică a început pregătirea ofensivă, cu intensitate maximă în jurul orei 5.00, lovind în mod deosebit dispozitivul nostru de apărare cuprins între localitățile Cașoț - Gura Râului. În aceeași zi, s-a desfășurat un episod de luptă eroic, în zona podului de la Căineni, relatat de istoricul Constantin

Kirițescu: „Un ofițer de stat-major al Corpului de la Olt, locotenent-colonelul Popescu Toma, înapoiindu-se de la Craiova cu corespondența secretă la cartierul corpului, a fost oprit la Căineni de mitralierele germane ce ocupaseră poziții pe dealul Vladului și la Lunci, pe când patrulele dușmane înaintau prin defileu către podul de peste Olt, spre Căinenii de Argeș. Dându-și seama de gravitatea situației și de marele pericol ce amenința corpul român, Popescu adună din sat pe singurii treisprezece țărani ce mai rămăseseră acolo - ceilalți fugiseră - îi înarmează cu puști nemțești aflate la primărie, le umple sânul cu cartușe și, încadrându-i între un sergent de jandarmi și unul de pontonieri, aflați întâmplător acolo, îi bagă în tranșeele de pe dealul Malului, la vest de podul Oltului. Timp de trei ceasuri, cei treisprezece țărani - cu comandantii lor cincisprezece - așezați rar în tranșee, au tras cu nechez și cu mare risipă de gloanțe în patrulele germane ce se iveau fie prin defileu, fie pe dealurile din față: Vladului și Chițianet. Înșelați de acest foc și crezând că au de-a face cu o poziție puternică ocupată, alpinii germani s-au oprit pe loc⁶. Un document de arhivă vine să întregască, cu informații inedite, tabloul angajării în lupta inegală cu unitățile alpine - în acele momente de grea cumpănă pentru soarta Corpului I Armată, care-și avea sediul la Craiova -, nu numai a respectivului grup de localnici. Este vorba despre „*Memoriul sublocotenentului de rezervă Vasile Bucheru*”, care ne dezvăluie prezența în zonă a unui detașament de 60 de militari: „În ziua de 12 septembrie 1916, sunt trimis spre a preda un detașament de 60 de oameni, coloanei de munițiuni a Diviziei a 23-a, pe front. Împrejurările de atunci m-au împiedicat să ajung la destinație, deoarece satul Căineni de Vâlcea era ocupat de un batalion dintr-un regiment de gardă bavarez. În dimineața zilei de 13 septembrie ora 3 a.m. am fost luat cu detașamentul sub comanda domnului colonel Popescu Toma din artilerie, ce sosise cu puțin timp înaintea mea și luase comanda acestui sector. Mi se dete însărcinarea să ocup cu detașamentul și câțiva jandarmi și milițieni aflați aci, tranșeele de asupra gării Căineni, și să rezist pe poziție până la ultimul om, ajutoare trebuind să sosească din moment în moment. Sosind două companii din Batalionul 5 Vânători și o companie de mitraliere, primesc ordinul de a mă retrage, dând apoi corvezi pentru a transporta muniții la tranșee și făcând în același timp și serviciul de patrulare în diferite direcții, cu care ocazie am adus știri precise și importante⁷.”

Datorită prezenței de spirit a ofițerului român și rezistenței eroice a acestui grup de militari și civili, după cum consemna istoricul Constantin Kirițescu, „îngustul coridor (al defileului Oltului) n-a putut

fi astupat de dușman, la Căineni⁸. Între localnicii participanți la această temerară acțiune, se numără și italianul Carlo Rizotto, pe care îl întâlnim la 20 august 1920 cu domiciliul în comuna Vaideeni din plasa Horezu⁹. Originar din Italia, născut la 14 martie 1880 și venit în România la 1898, acesta s-a stabilit mai întâi la Căineni, apoi la Vaideeni unde, potrivit propriei declarații din 19 iulie 1924, și-a exercitat „meseria de jogărar la joagărul domnului Adam Ionescu”. Renunțând la protecția italiană și dorind să devină cetățean român, Rizotto Carlo motivează această cerere astfel: „pentru rezistența pusă de mine în tranșeele de la Căineni, unde am oprit pe inamic până la sosirea Regimentului 5 Vânători¹⁰. Pentru vitejia lor, toți acești luptători au fost decorați de către Regele Ferdinand I cu Medalia „Bărbăție și Credință” cu spade¹¹.

În cursul aceleși zile de 13/26 septembrie 1916 au fost luate unele măsuri eficiente și de către Armata I română. Aceasta a constituit un detașament din forțe ale Diviziei 20 Infanterie (5 batalioane și o baterie de artilerie), care, sub comanda generalului David Praporgescu, a fost transportat pe calea ferată până în zona luptelor, cu misiunea de a degaja comunicațiile Corpului I Armată¹². Acesta se va numi „Detașamentul Lotru”/Praporgescu și va avea misiunea de a acționa împotriva Corpului Alpin, localitatea Căinenii Mari din județul Vâlcea și defileul Oltului constituind obiectivele-cheie ale detașamentului, pentru a asigura replierea spre sud a Corpului I Armată¹³. În dimineața zilei de 14/27 septembrie 1916, generalul David Praporgescu sosește în zona de operații, unde situația avea să devină critică în urma deciziei generalului Ioan Popovici, comandantul Corpului I Armată, de a se replia în defileu, în ziua de 16 septembrie. Ca urmare a acestui act

de lașitate a generalului Ioan Popovici, la data de 17/30 septembrie, Marele Cartier General l-a numit la comanda Corpului I Armată pe generalul Praporgescu. La comanda Diviziei 20 va veni, în locul acestuia, colonelul Traian Moșoiu, care, în memoriile sale de război, face o descriere frumoasă a caracterului generalului Praporgescu: „După ce inspectam frontul, oricât de târzie ar fi fost ora, generalul Praporgescu nu se odihnea până când nu soseam cu raportul. Se întâmpla, de multe ori, să mă aștepte până la ora 4 dimineața și nu se liniștea până când nu-l informam de situația reală de pe front. Generalul Praporgescu era un om rar, care întrunea, pe lângă însușirile cerute unui mare comandant, și calități sufletești superioare. Iubea pe ostași ca pe copiii săi¹⁴.

O primă linie de apărare, după această repliere, se realizează între munții Coți, Pleșul, Chițianetul, Rigloul, Veverița, Pietrosul, Valea Argeșului. Conformându-se directivelor stabilite de către eșaloanele superioare – de a opri, cu orice preț trecerea inamicului peste frontieră, în țară –, generalul David Praporgescu, pe baza informațiilor primite, a datelor obținute la recunoașteri, cât și a constatărilor sale anterioare, adoptă măsuri pentru întărirea efectivelor și a puterii de foc a acestora de pe direcțiile principale și, îndeosebi, pe cele care apărau înălțimile munților Coți și Mugurașul, unde inamicul ataca cu forțe superioare¹⁵. Realele intenții ale inamicului s-au adevărit întocmai, deoarece acesta a atacat în mai multe rânduri pozițiile noastre de la Coți, culminând cu atacul din după amiaza zilei de 27 septembrie. În această crâncenă încheștare de pe vârful Coți a căzut la datorie neînfricatul locotenent Ganovici, ai cărui viteji grăniceri, avându-l în frunte, ținuseră piept timp de mai multe zile atacurilor înverșunate ale dușmanului. Împre-

ună cu el au fost răpuși încă 30 de ostași, iar 150 au fost răniți¹⁶.

Primind rapoartele asupra acestei acțiuni, deținând și alte informații, Praporgescu ajunge la concluzia că inamicul vrea să manevreze înălțimea Coți în scopul de a crea o amenințare în flancul și spatele pozițiilor noastre de la Căineni. Pentru a constata personal tăria pozițiilor de la Coți și pentru a îmbărbăta trupele atât de greu încercate în acțiunile care urmau respingerea atacurilor inamice din acea zonă, generalul Praporgescu hotărăște să se deplaseze personal pe poziție¹⁷. La 29 septembrie, el sosește la Greblești, inspectează trupele de acolo, stă de vorbă cu ofițerii și soldații. „Când a sosit în mijlocul nostru, la Greblești, domnul general Praporgescu – declara cu câțiva ani mai târziu sergentul Ivan Ispas din Cucuieții - Plătărești, regiunea București – simțeam o adevărată îmbărbătare. Inspecta pozițiile cele mai primejdite și se interesa de toate: cum luptăm, cum trăim, dacă sufeream de foame ori de frig. Vorbele sale erau pline de încredere¹⁸.

A doua zi, 30 septembrie/13 octombrie 1916, generalul Praporgescu pornește mai departe, spre a ajunge în mijlocul bravilor grăniceri de la Coți, de pieptul cărora s-au spart atâtea valuri de atacatori. Din nefericire, aceasta a fost o zi fatală pentru el. Istoricul Constantin Kirițescu ne dă următoarele informații: „O mare nenorocire se întâmplă în ziua de 13 octombrie (stil nou). Generalul Praporgescu inspectase poziția de pe înălțimea Coți, pe frontieră, și se îndrepta acum spre înălțimea Pleșu. Deși generalul și însoțitorii săi mergeau pe fundul văii pârâului Căineni, pe o potecă ferită, un obuz căzu din întâmplare lângă grupul ofițerilor și lovi mortal pe general. Fatalitatea a vrut ca în acest punct, ce nu se

CULTUL EROILOR LA ROMÂNI

vedea de nicăieri, să cadă această lovitură izolată, desigur îndreptată aiurea și deviată de la destinația ei. Moartea vrednicului ostaș, de la care se aștepta atâta, produse o nemărginită mâhnire atât în rândurile oștirii, cât și în ale națiunii. Luându-și cel din urmă rămas bun de la ofițerii ce-i înconjurau patul de moarte, Praporgescu le-a adresat cuvintele: „Nu slăbiți credința, a noastră e izbânda!”. Cu câteva zile înainte, el scrisese soției sale aceste cuvinte simple: „Aflați că sunt sănătos și bine de unde mă aflu. Grija nu la mine, ci la întreaga noastră armată, pentru izbânda căreia rugați-vă Bunului Dumnezeu”¹⁹.

Despre moartea eroică a generalului, medicul sublocotenent S. Demetrescu, repartizat la Batalionul III din Regimentul 44 Infanterie Argeș, în ale sale *Însemnări zilnice din Războiul Româno - Ungaro - Bulgar, 1916 August 15*, aflate în manuscris, aduce noi detalii, menite să completeze informațiile cunoscute până acum în literatura de specialitate: „30 Septembrie 1916 (vineri). Zi frumoasă, liniștită și cu toate acestea nenorocită pentru Corpul I de Armată, fiindcă comandantul acestui corp, simpaticul și bunul general Praporgescu, în care toți își puseseră nădejdea și speranțele, a fost din întâmplare lovit mortal de o schijă de obuz, iar iubitul colonel Zizi Cantacuzino, rănit, de asemenea, înșă ușor. Venise de dimineață, însoțit de maiorul Rădulescu de la Statul Major al diviziei noastre și maiorul Dimitriu, ca să recunoască pozițiile de aici. Dimineața vizitase o bună parte din front, iar după amiază avea de gând să vadă și restul. Pe la ora 2 [p.m.] am plecat cu toții, dar după 10 minute de la plecarea lor, se aude sgomotul unui proiectil căzut în locul pe unde se găseau și unde se mai afla o companie din Regimentul 2 Vâlcea. De la bordeiul unde ne aflam, am auzit sute de gemete și vaiete de ale soldaților loviți alergând în grabă spre noi, ne strigau să venim imediat la fața locului, căci domnul general și domnul colonel sunt răniți.

Într-un suflet, am alergat la locul dezastrului. Când am ajuns eu, generalul, întins pe jos, de-abia mai răsufla, iar pulsul era slab, o schije de obuz îi intrase în partea dreaptă a toracelui îi și produsese o hemoragie internă. Când l-am văzut, m-a apucat un plâns, și pansându-l nu puteam să spun decât: „Sărmanul Domnul General”. Lângă dânsul, colonelul Zizi Cantacuzino, rănit ușor la obraz, lângă ochiul drept, mă întreba în franțuzește despre moartea generalului. Îi spun tot adevărul și, pe o foaie de cort, îl transportăm la postul de prim-ajutor. Pe drum, însă, generalul își dă sufletul. Era o tristețe generală și mulți plângeau, căci îl știau om cu o inimă bună și calități militare admirabile. Acest proiectil mizerabil care a fost aruncat din întâmplare de inamic, pe lân-

gă aceste două victime înalte (David Praporgescu și Zizi Cantacuzino), a mai făcut 25 de morți și vreo 50 de răniți, dintre care și doi ofițeri, toți de la Regimentul 2 Vâlcea, și vreo 3-4 de la noi (de la Regimentul 44 Infanterie Argeș)²⁰.

La rândul său, generalul Traian Moșoiu consemna în „memorialul său de război”: „Toți ofițerii și soldații care s-au aruncat la pământ în momentul când s-a auzit vâjâitul proiectilului au scăpat neatinși. Dacă generalul Praporgescu se arunca la pământ, ar fi scăpat teafăr, întrucât s-a constatat că din conul de spargere al proiectilului a fost lovit de o schijă care zbura la o înălțime de 1,20 m aproximativ... Am iubit în mod sincer pe generalul Praporgescu, un mare caracter și un educator al trupelor de sub comanda sa. A căzut victimă spiritului său de sacrificiu și al sentimentului datoriei... Numele său va fi înscris cu litere de aur în istoria luptelor pentru unirea tuturor românilor”²¹.

O descriere a acestui tragic episod ne-a lăsat și sublocotenentul Constantin T. Stoika, născut la 14 februarie 1892 la Buzău și căzut la datorie în ziua de 23 octombrie 1916 la Spinu - Perișani: „Generalul abia coborâse de la pichetul Coți, cu colonelul nostru și alți ofițeri de grăniceri. Veniseră să vadă trupele și să studieze pozițiile, trecând peste greutate și pericole. Coborâse în mijlocul trupei, care cu pieptul în viscol păzea hotarele, și în mijlocul ofițerilor părea un prieten sfătuitor și bun; își ducea spre moarte tinerețea scânteietoare împodobită de aurul distincțiilor. Din cabinetul luxos și liniștit a ieșit pentru a se apropia de soldații anonimi, pentru a le risipi viziunea amară a încercărilor trecute și a le turna în inimi energii proaspete. Voia să urce înălțimea Pleșului, spre a trece la extremitatea stângă a sectorului, pe țărâmul stâng al Oltului. Se zice că un ofițer ar fi indicat un alt drum mai adăpostit de focurile artileriei dușmane. Un ofițer superior însă s-a împotrivit, pentru ca generalul să treacă printre soldați. Cu o duioșie blândă, a răspuns acestui ofițer: „N-aș vrea să mă aducă în stare de a fi inutil armatei mele”. Era presimțirea sacră a morții, care a urmat așa curând. Colonelul nostru rănit, lângă general, a spus, plecând ofițerilor ce-l înconjurau: „Peste trei zile mă voi întoarce. Copiii mei și trupa mea, să-mi păzească cu viața lor Coții”²².

La Comandamentul Corpului I Armată și eșaloanele superioare ale armatei, moartea generalului Praporgescu a produs consternare și o profundă mâhnire. În puținele zile de când se aflase în fruntea trupelor din defileul Oltului, el demonstrase nu numai o temeinică pregătire militară, o vastă capacitate de a conduce și organiza lupta, vitejie și neînfricare, dar și o fermitate de neclintit în a nu ceda nici o palmă

din pământul țării, fermitate atât de necesară în împrejurările acelea vitrege²³. Generalul Praporgescu a zădărnicit planurile generalului german Erich von Falkenhayn, comandant al Armatei a IX-a germană, care pregătea străpungerea apărării române de pe masivul carpatic și pătrunderea, pe cea mai scurtă direcție posibilă, spre capitala României. Consemnând moartea ilustrului comandant de corp de armată, sub titlul „Înmormântarea unui erou”, ziarul „Adevărul” scria: „Ieșit din rândurile soldaților, generalul Praporgescu a ajuns comandant de corp de armată... Scumpă speranță a armatei noastre, generalul Praporgescu a dat în aceste șase săptămâni de război al României dovezi repetate de prevederea, iscusința și curajul său militar. Era adorat de camarazi și trupă. Va fi neuitat de țară și neam. Murind în timpul inspecției pozițiilor celor mai înaintate, el a arătat că nu a cunoscut numai pe jumătate ce este datoria, că îi era străină milităria de paradă sau numai de cabinet. A murit soldat, fiindcă din soldat a ajuns general”²⁴.

Într-adevăr, „Eroul de la Munții Coți”, care a fost generalul David Praporgescu, nu a fost uitat, mai ales de locuitorii județului Vâlcea. În memoria lui și a soldaților căzuți în luptă pe raza comunei Căineni în Primul Război Mondial, au fost ridicate două monumente. Primul, ridicat în anul 1925, peste drum de actualul sediu al Primăriei Căineni, este alcătuit dintr-o fântână și o cruce de marmură ridicată pe un soclu, pe care este săpată următoarea inscripție: „Generalul Praporgescu David, eroul de la Olt, comandant al Detașamentului Lotru și apoi al Corpului I Armată, respinge inamicul la Olt și Coți. Cade vitejește în acest loc în mijlocul soldaților săi la 30 septembrie 1916 lovit de o schijă de obuz”²⁵. Cel de-al doilea monument, ridicat la capătul podului de pes-

te Olt, pe malul drept al acestuia, chiar sub Malul Podului, la marginea șoselei Râmnicu Vâlcea - Sibiu (DN 67), care este îndeobște numit „monumentul generalului Praporgescu”, are pe el următoarea inscripție: „În anul 1928, luna Septembrie, ziua 30, S-a ridicat această cruce în memoria și veșnica amintire a Generalului David Praporgescu, mort în ziua de 30 Septembrie 1916 ca Comandant al Corpului I Armată pe muntele Coți în războiul întregirii Neamului. Ridicată de Societatea Cultul Eroilor Craiova, având Președinte pe Generalul de Divizie C. Dumitrescu, comandantul Corpului I Armată, cu concursul ostașilor și populației civile de pe teritoriul C.L.A. În semn de veșnică amintire și îndemnul pentru viitor, că orice Român trebuie să-și jertfească viața pentru Neam și Țară”. Filip Gaster, Craiova, 1928”²⁶. În același an, Departamentul Construcții Militare al Corpului I Armată trimitea Prefecturii Județului Vâlcea adresa nr. 3759 din 20 septembrie 1928, cu următorul conținut: „Am onoarea a vă face cunoscut că, în ziua de 30 Septembrie a.c., va avea loc ceremonia dezvelirii Monumentului Eroului „GENERAL PRAPORGESCU DAVID”, la ora 10.30 și vă rugăm să binevoiți a lua și Dv. parte la această sărbătoare națională. Locul unde va avea loc ceremonialul este în cruceșarea șoselelor Căineni Vâlcea - Căineni Argeș”²⁷.

La 10 ani după revoluția din decembrie 1989, în Greblești s-a ridicat un monument în memoria sătenilor care au căzut în luptele din Primul și Al Doilea Război Mondial. Monumentul se află în curtea bisericii parohiale și este realizat în totalitate din marmură albă. El constă dintr-o cruce care este sprijinită pe un soclu piramidal - paralelipipedic, pe care se află icoana Mântuitorului Iisus Hristos. Acest soclu este sprijinit la rândul lui pe un alt so-

clu paralelipipedic mai mare, pe care se află fotografia generalului Praporgescu. Urmează alte două corpuri paralelipipedice, mai înguste, dar cu laturile mai mari, sub care se află soclul principal, pe care se află gravată următoarea inscripție: „Trecătorule, apleacă-te cu smerenie în cinstea Eroilor acestui sat căzuți în luptele din 1916-1918 și 1940-1945 pentru întregirea neamului. Cinste și glorie Eroilor neamului românesc și celor ai satului Greblești”²⁸.

În afară de ridicarea acestor monumente, memoria generalului David Praporgescu a fost cinstită pe meleagurile județului Vâlcea cu ocazia împlinirii centenarului Campaniei din 1916. În ziua de duminică, 2 octombrie 2016, pe teritoriul satului Greblești, comuna Căineni, județul Vâlcea, Filiala Județeană „Matei Basarab” Vâlcea a Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria”, în colaborare cu Arhiepiscopia Râmnicului și Obștea Moșnenilor Greblești, a organizat o ceremonie religioasă de sfințire a Crucii Comemorative de Război (Crucea Eroilor) ridicată de filiala vâlceană, la inițiativa președintelui acesteia, istoricul Eugen Petrescu, în memoria eroilor căzuți pentru Țară, în luptele de pe Munții Coți, în toamna anului 1916. Opera a fost ridicată în vecinătatea locului în care a căzut la datorie generalul David Praporgescu. Slujba de sfințire a fost oficiată de către un ales sobor de preoți, iar evocarea evenimentelor de acum o sută de ani a fost făcută prin comunicarea prezentată de profesorul Dumitru Garoafă (consilier superior în cadrul Serviciului Județean Vâlcea al Arhivelor Naționale), intitulată *Scurt istoric al Campaniei din 1916 pe Valea Oltului, zona Căineni - Greblești - Muntele Coți*. S-a mers apoi la punctul numit Șaua Apa Cumpănită, acolo unde în anul 2017 filiala Cultul Eroilor Vâlcea va ridica un monument din beton²⁹.

CULTUL EROILOR LA ROMÂNI

Memoria generalul David Praporgescu a fost cinstită și în ziua în care s-au împlinit, pe stil nou, o sută de ani de la moartea sa eroică. Astfel, în ziua de joi, 13 octombrie 2016, Centrul de Cercetări Istorice „Preot Dumitru Bălașa” al Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria” a organizat în satul Căinenii Mici, comuna Căineni, județul Vâlcea, în cadrul Programului Național de Cercetare Istorică „Pe urmele eroilor și martirilor neamului” o manifestare culturală, religioasă și militară de cinstire a memoriei eroilor români căzuți în toamna anului 1916 în luptele de pe Valea Oltului.

În prima parte a acestei manifestări, a avut loc Simpozionul de Istorie „România în Primul Război Mondial, ediția a II-a, Centenarul morții generalului David Praporgescu – eroul de la Olt, 1916-2016”. Au prezentat comunicări și cercetări ai istoriei locale, fiind prezent și generalul Grigore Buciu, vicepreședinte al Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria”, de la București. Simpozionul a fost urmat de o ceremonie militară și religioasă, organizată la Crucea Comemorativă de Război ridicată în 1925 în memoria generalului David Praporgescu (operă de artă plastică aflată pe lista monumentelor istorice, cod VL-IV-m-B-10.021). După depunerea coroanelor și a jerbelor de flori, garda de onoare a executat trei salve de infanterie, apoi a defilat în ropotele de aplauze ale participanților. În încheiere, elevii Școlii Gimnaziale Căinenii Mari, comuna Căineni (instructor: prof. Iulian Cazacu) au prezentat un program artistic de cântece patriotice din repertoriul românesc.

La 12 septembrie 1920, la biserica din satul Greblești, Societatea Mormintele Eroilor Căzuți în Război (înființată la 12 septembrie 1919), a cărei continuatoare este astăzi Asociația Națională Cultul Eroilor „Regina Maria”, a organizat, împreună cu Regimentul 90 Infanterie Sibiu, prima ceremonie militară și religioasă din Țara Loviștei, prilejuită de înhumarea creștinească a osemintelor eroilor căzuți în toamna anului 1916 pe Munții Coți și împrejurimi. La 13 octombrie 2016, după 96 de ani de la acel prim moment de aleasă ținută, s-a desfășurat această ceremonie militară, care a provocat o reală emoție în rândurile celor prezenți.

Cu această ocazie, istoricul Eugen Petrescu a înaintat Consiliului Local al comunei Căineni propunerea ca Școala Gimnazială Căinenii Mari să fie înnobită cu numele eroului de la Coți și să se numească în viitorul apropiat Școala Gimnazială „David Praporgescu”.

Memoria acestui adevărat patriot este vie pe teritoriul județului Vâlcea. O stradă din municipiul Râmnicu Vâlcea îi poartă numele. Numeroase manifestări culturale organizate în cursul anului 2016 i-au fost dedicate, aducând în actualitate faptele de arme, spiritul său de sacri-

ficiu, eroismul său devenit legendar. Astfel de oameni nu mor niciodată. Spiritul lor răzbate timpul, faptele lor transformă clipa în veșnicie. Numele celor căzuți la datorie, între care și cel al „eroului de la Coți”, au fost trecute în cartea de aur a istoriei glorioase a patriei într-o nemurire. Între eroii neamului nostru, căzuți pe altarul sfânt al Patriei într-o îndeplinire a aspirațiilor naționale, la loc de frunte se află generalul David Praporgescu. El constituie un imbold, o pildă de slujire a patriei pentru generațiile de azi, care sunt chemate să păstreze cu sfințenie pământul strămoșesc, stropit cu sângele atâtor eroi cunoscuți și necunoscuți.

THE MEMORY OF GENERAL DAVID PRAPORGESCU IS RESPECTED IN THE REGION VÂLCEA

The article presents information about General David Praporgescu military career and the way in which his memory is honored nowadays.

Keywords: David Praporgescu, First World War, 1916, front, hero

NOTE

1 Biserica Urșani, Horezu cu hramul „Intrarea în biserică a Maicii Domnului”.

2 Vasile Iosipescu, Maior Gheorghe Preda, Generalul David Praporgescu, București, Editura Militară, 1967, p. 5.

3 Ibidem, p. 8.

4 Ibidem, p. 11.

5 General Traian Moșoiu, Memorial de război (August - Octombrie 1916), Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1987, p. 89.

6 Constantin Kirițescu, Istoria Războiului pentru Întregirea României, 1916-1919, vol. I, ediția a IV-a, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1989, p. 268.

7 Serviciul Județean Vâlcea al Arhivelor Naționale (în continuare S.J.V.A.N.), Fond personal Bucheru Vasile, dosar nr. 1/1916-1917, f. 11-11 v.

8 Constantin Kirițescu, op. cit., p. 268.

9 S.J.V.A.N., Fond Prefectura județului Vâlcea, dosar nr. 5/1920, f. 486.

10 Ibidem, dosar nr. 57/1924, f. 315.

11 Marian Pătrașcu, Nicolae Daneș, Monografia Comunei Căineni, județul Vâlcea, Râmnicu Vâlcea, Editura Fortuna, 2008, p. 71.

12 Colonel (r) dr. Victor Atanasiu, Bătălia din zona Sibiu - Căineni, București, Editura Militară 1982, p. 126.

13 Cf. Ibidem, p. 150-151; Vasile Iosipescu, Maior Gheorghe Preda, op. cit., p. 62-63.

- 14 General Traian Moșoiu, op.cit., p. 112-113.
- 15 Dumitru Garoafă, Desfășurarea luptelor din Țara Loviștei în «toamna pătimirii noastre», în volumul Posada - 685. Țara Loviștei. Studii de geografie, toponimie, istorie și etnografie, coordonatori: Dinică Ciobotea, Eugen Petrescu, Radu Ștefan Vergatti, Craiova, Editura Universitaria, 2015, p. 301.
- 16 Vasile Iosipescu, Maior Gheorghe Preda, op.cit., p. 81.
- 17 Ibidem, p. 83; colonel (r) dr. Victor Atanasiu, op.cit., p. 176.
- 18 Vasile Iosipescu, Maior Gheorghe Preda, op. cit., p. 83-84.
- 19 Constantin Kirițescu, op. cit., p. 422-423; Vasile Iosipescu, Maior Gheorghe Preda, op.cit., p. 84-85.
- 20 S.J.V.A.N., Colecția Manuscrise, dosar nr. 192/1916, f. 80 v.-83 v.; Dumitru Garoafă, op.cit., p. 304-305.
- 21 General Traian Moșoiu, op.cit., p. 115.
- 22 Constantin T. Stoika, Însemnări din zilele de luptă, Prefață și îngrijirea ediției de locotenent-colonel Gheorghe Preda, București, Editura Militară, 1977, p. 114-116.
- 23 Vasile Iosipescu, Maior Gheorghe Preda, op.cit., p. 86.
- 24 Colonel (r) dr. Victor Atanasiu, op.cit., p. 176; Vasile Iosipescu, Maior Gheorghe Preda, op.cit., p. 93-94.
- 25 Marian Pătrașcu, Nicolae Daneș, op.cit., p. 80-81.
- 26 Ibidem, p. 79-80.
- 27 S.J.V.A.N., Fond Prefectura județului Vâlcea, dosar nr. 79/1928, f. 48.
- 28 Marian Pătrașcu, Nicolae Daneș, op.cit., p. 81.
- 29 Eugen Petrescu, Înălțarea Monumentului „Crucea Eroilor” pe Muntele Coți, în „Oltenia Eroică”, Anul V (2016), nr. 1(5), p. 32-33.